

6. Тимченко Р. В. Євген Петрушевич – лідер Західноукраїнської Народної Республіки. *Український історичний журнал*. 2013. №5. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Tymchenko_Roman/Yevhen_Petrushevych_lider_Zakhidnoukrainskoi_Narodnoi_Respubliky.pdf (дата звернення 26. 03. 2022).

7. Ярославин С. Визвольна боротьба на західноукраїнських землях у 1918-1923 рр. Філадельфія, 1956. 182 с.

УДК 342

Менджул М. В.

*д.ю.н., професорка, заступниця декана
юридичного факультету з наукової роботи,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

ПРАВОВИЙ СТАТУС УКРАЇНЦІВ, ЩО ОТРИМАЛИ ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ В ФРН

Війна рф проти України триває вже понад вісім років, але через повномасштабне вторгнення 24 лютого понад 20 відсотків українців були вимушені покинути місця свого проживання, частина вказаних громадян України виїхали закордон. За даними Управління верховного комісара ООН у справах біженців станом на 27 квітня 5372854 українців виїхало за межі держави [1]. Європейські країни надають гуманітарну підтримку нашій державі в умовах війни та гарантують українським громадянам тимчасовий захист, серед них і Німеччина. Згідно німецьких статистичних даних із початку війни до 27 квітня у ФРН приїхало 383 916 шукачів притулку. За проведеним опитуванням Федеральним міністерством внутрішніх справ (2000 респондентів) 84% біженців від війни з України жінки (середній вік – 38 років), з яких 58% приїхали до Німеччини з дітьми, 42% перебувають у великих містах – насамперед у Берліні (14%), Мюнхені (5%) та Гамбурзі (3%) [2].

Водночас реальні статистичні дані щодо громадян України, які наразі перебувають через війну в ФРН відсутні, що підтверджують і німецькі експерти. Це зумовлено низкою причин, у тому числі і тим, що перетнувши кордон із Словаччиною, Польщею, Угорщиною чи Румунією громадяни України мають право поїхати до будь-якої держави ЄС і не клопотати там про отримання тимчасового захисту, а перебувати та проживати у родичів, друзів чи просто винаймати житло.

За офіційною статистикою, найбільше шукачів притулку з України проживає у таких федеральних землях – Північна Рейн-Вестфалія (близько

100000), Баварія (78000), Баден-Вюртемберг (50000), Рейнланд-Пфальц (17000) та Саксонія-Ангальт (106800). Крім того, опитування Федерального міністерства внутрішніх справ показало, що 32% респондентів очікують на повернення в Україну найближчим часом, 42% бажають залишитися та кожен п'ятий опитаний не визначився [2].

ФРН виконує Директиву про тимчасовий захист 2001/55/ЕС, яка була активована для України Рішенням Ради ЄС від 4 березня 2022 року. В рамках вказаної Директиви громадяни України отримують правовий захист у ФРН за спрощеною процедурою згідно § 24 Закону про проживання, працевлаштування та інтеграцію іноземців на федеральній території [3]. При цьому тимчасовий захист можуть отримати не тільки громадяни, що до 24 лютого проживали в Україні, але і особи (без громадянства та громадяни третіх країн), що тримали в Україні міжнародний захист і не можуть повернутися до країни-громадянства, а також члени сімей вказаних осіб. За положеннями Директиви (ст. 4) тимчасовий захист встановлюється на рік із можливістю продовження на ще два шестимісячні стоки, проте при зміні ситуації в Україні може бути припинений достроково [4].

Згідно Закону ФРН про проживання, працевлаштування та інтеграцію іноземців на федеральній території українці в разі офіційної реєстрації та набуття тимчасового захисту отримують дозвіл на проживання, працевлаштування, а також отримують право на освіту, медичні послуги та соціальний захист.

Громадяни України у зв'язку з війною можуть прибути на територію ФРН без візи, попередньо такий в'їзд дозволено до 23 травня (можливе продовження терміну із врахуванням ситуації в Україні). У випадку потреби у тимчасовому захисті слід зареєструватися у компетентному органі за місцем перебування. Після реєстрації людина отримує сертифікат (довідка про прибуття), який можна одразу пред'явити для видачі допомоги до служби соціального забезпечення, а також за отриманням соціального житла. Розмір соціальних виплат різний у залежності від федеральної землі. За загальним правилом кожному дорослому виплачується 367 євро на місяць, дорослим віком до 25 років, які проживають із батьками – 294 євро, підліткам (14-17 р.) – 326 євро, дітям від 6 до 14 років – 326 євро, дітям до шести років – 249 євро [5]. Після реєстрації можна отримати дозвіл на перебування, процедура може тривати півтори і більше місяця. Після початку процедури отримання дозволу на проживання людина вже має право на працевлаштування [6].

Щодо права на освіту, то ФРН пропонує доступ до інтеграційних класів для опанування німецької мови із подальшим переходом до звичайних німецькомовних класів, загалом шкільне навчання є обов'язковим та

безкоштовним. Станом на 22 квітня 2022 року до німецьких загальноосвітніх та професійних шкіл було прийнято близько 65 тис. дітей та молоді з України [7].

Після отримання дозволу на проживання громадяни України отримують доступ до повного безоплатного медичного забезпечення. До цього моменту гарантується право на медичне забезпечення у разі невідкладних захворювань, включно із забезпеченням медикаментами, а також на вакцинацію та профілактичні обстеження.

Правовий статус українців, які отримали тимчасовий захист в ФРН на разі гарантує їм необхідні умови для проживання та передбачає можливості для реалізації основних прав. Темпоральні рамки тимчасового захисту залежатимуть від тривалості війни та визнання України безпечною державою для повернення її громадян. Водночас є загрози, що після війни у випадку інтеграції українців у місцеві німецькі громади, ми втратимо частину працездатних кваліфікованих громадян, які вкрай потрібні будуть для відбудови України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Refugees fleeing Ukraine (since 24 February 2022). URL: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine> (дата зверення: 27.04.2022 р.)

2. Flüchtlinge aus der Ukraine in Deutschland. URL: <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/ukrainische-fluechtlinge.html> (дата зверення: 27.04.2022 р.)

3. Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet 1. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/index.html#BJNR195010004BJNE002505311 (дата зверення: 27.04.2022 р.)

4. Директива Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/war/Direkt_ES_2001_55.pdf (дата зверення: 27.04.2022 р.)

5. Біженці з України у Німеччині: як оформити документи, які соціальні гарантії. URL: <https://www.dw.com/uk/bizhentsi-z-ukrainy-u-nimechchyni-yak-oformyty-dokumenty-yaki-sotsialni-harantii/a-61100748> (дата зверення: 27.04.2022 р.)

6. Реєстрація у ФРН. URL: <https://germany.mfa.gov.ua/timchasovij-zahist-u-frn/reyestraciya-u-frn> (дата зверення: 27.04.2022 р.)

7. Minderjährige Flüchtlinge aus der Ukraine. die Höhe der Sozialhilfe für ukrainische Kriegsopfer in Deutschland. URL: <https://mediendienst->

УДК 346(477)(075.8)

Ментух Н. Ф.

к.ю.н., доцент,

доцент кафедри конституційного,

адміністративного та фінансового права,

Західноукраїнський національний університет

ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЗАКОНОДАВЧІ НОВАЦІЇ

Вкрай життєво важливого значення для народу України на сьогодні набули питання оборони держави України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. Функціонування національної економіки, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших органів державної влади, Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій здійснюється в умовах особливого періоду, а саме – воєнного стану. Саме тому, забезпечення належного правового регулювання здійснення господарської діяльності за даних обставин стає основою формування національних оборонних спроможностей.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України в Україні введено воєнний стан із 24 лютого 2022 року [1].

Після оголошення воєнного стану на території України та від початку активної фази бойових дій більша частина бізнесу була фактично паралізована через безліч обставин, в тому числі починаючи від морального і психологічного шоку, до економічного спаду ділової активності та неможливості здійснення підприємствами своєї господарської діяльності, які знаходяться на території проведення бойових дій.

Поряд із реальним воєнним фронтом, кіберфронтом очевидним та життєво необхідним, як зазначає А. Кузьменко, є запуск потужного економічного фронту, який у сьогоднішні непрості часи є надзвичайно важливим для суспільства. Без економічної активності неможливе повноцінне функціонування держави в умовах воєнного стану [2].